

DEEL 1

Ruwe steen

HOOFDSTUK 1

Zekerheid

‘Een christen beseft dat zijn ware identiteit een geheimenis is dat alleen God kent (...) en dat in deze fase op de weg van discipelschap iedere poging om te bepalen wie je bent wel godslasterlijk en destructief móét zijn voor wat betreft Gods ondoorgrondelijke werk van het door de kracht van de Heilige Geest vormgeven van Christus in een mens.’

– Elisabeth Elliot

‘Ik ben er volkomen zeker van dat ik nooit meer zal hertrouwen,’ verklaarde Elisabeth Elliot aan het begin van 1956.

Het was negen dagen geleden dat haar jonge gespierde echtgenoot en zijn vier collega-zendingen door een geïsoleerde stam in het oerwoud van de Amazone met speren om het leven waren gebracht.

‘Ongetwijfeld zeggen alle vrouwen die pas weduwe zijn geworden hetzelfde,’ ging Elisabeth verder, ‘maar ik ben er diep vanbinnen zeker van.’²

Maar in het licht van Zijn verrassingen veranderen zelfs ‘volkomen zekerheden,’ ook bij de meest gedisciplineerde en gelauwerde leerlingen van Gods volk.

Na de dood van Jim en zijn medezendingen bleef Elisabeth nog zeven jaar in Ecuador. Tegen alle verwachtingen in trok ze met haar kleine dochtertje en een collega diep het oerwoud in om tussen de Waorani³ te gaan wonen, de stam die haar man en zijn vrienden had vermoord. Veel Waorani omarmden een nieuwe levensstijl. In het

nieuws werd ze een ‘zendingsheldin’ genoemd, een dappere weduwe die het Evangelie bracht aan mensen die er nog nooit van hadden gehoord.

Maar deze moedige weduwe kende strijd. Veel strijd zelfs. Pijnlijk-persoonlijke conflicten met haar medezendinge dwongen haar ertoe de Waorani te verlaten. Ze werkte enige tijd onder de Qhichwa; ze woonde in het huis, een missiepost in Shandia, dat haar wijlen echtgenoot daar had gebouwd. Haar dagen gingen voorbij zoals een reeks foto’s op een scherm voorbijtrekt.

Maar medio 1963 veranderde de omgeving van die beelden. Het groene oerwoud van oostelijk Ecuador maakte plaats voor de bergketen White Mountains in het Amerikaanse New Hampshire. De kleine Valerie Elliot spartelde niet langer vrolijk en naakt in de rivier met haar Waorani-vrienden. Ze droeg nu geruite truitjes en ging elke dag met de gele schoolbus naar de kleuterschool. De hut van gras en het houten huis met schimmelende vochtplekken dat Jim in Shandia had gebouwd, hadden plaatsgemaakt voor het huis dat door Elisabeth was ontworpen, een strak bouwwerk met een groot raam dat uitzicht bood op Mount Lafayette. De tijden van het vertalen van het Nieuwe Testament in het Qhichwa of het ontspannen in een zelf geweven hangmat met Waorani-vrouwen – zich al vliegen meppend het hoofd brekend over hun onbegrijpelijke taal – werd een leven van gebogen over een schrijfmachine zitten en proberen, wanneer een deadline naderde, de vliegen van onrust van zich af te slaan om een paar Engelse woorden op papier te krijgen. De zendeling die bijna niets had geschreven, had zich als doel gesteld de ‘serieuze’ schrijfster te worden die eens zendeling was geweest. Dat was hard werken.

Er werd rond het kampvuur met de leden van de stam geen *chicha*⁴ uit een uitgeholde kalebas meer gedronken. Elisabeths stam bestond nu uit de laconieke New Englandse werkman die haar grond vrij van onkruid hield en een put had gegraven, de buurvrouw in wollen kleding die haar skiën had geleerd en de erudiete club mensen die op New Yorkse cocktailparty’s wodka met limoensap nipten. Het kampvuurtje uit de jungle, met op de achtergrond het gekwetter van tropische vogels, werd het hoog opblaaierende haardvuur in

haar eigen stenen haard en de hectares bos waar ze vanuit het grote raam op uitkeek waren gehuld in een stil sneeuwdek. In plaats van bij nacht en ontij als zelfbenoemde vroedvrouw op weg naar een spoedgeval door het oerwoud te racen, vloog Elisabeth nu als veelgevraagde bekendheid in Boeings naar spreekbeurten op conferenties en seminars.

In de loop van de tijd veranderde de eenzaamheid van een gedreven vrouw die in de jungle van haar omgekomen geliefde Jim droomde, in de verrassing van een nieuwe liefde die haar omver zou blazen. Haar eerdere 'zekerheid' met betrekking tot hertrouwen verdween als sneeuw voor de zon. Elisabeth Elliot, vrouw van middelbare leeftijd en financieel onafhankelijke auteur en spreker, zou sidderen wanneer Addison Leitch haar aanraakte – Addison Leitch, hoogleraar, theoloog en schrijver op wie ze smoorverliefd zou worden. Ze zouden trouwen op nieuwjaarsdag 1969.

Maar, net zoals het ging met Elisabeths huwelijk met Jim Elliot, zou haar verhaal niet op deze vrolijke noot eindigen.

Het sterven van een geliefde komt vroeg of laat. Het plotselinge verlies is hartverscheurend, een vrije val door een ruimte waarin de geest de fysieke werkelijkheid van de dood niet kan bijhouden. Bij een geleidelijk loslaten kan de geest misschien 'wennen aan' het idee van afscheid van een geliefde voor het daadwerkelijk zover is. Het probleem is echter dat we nooit gewend raken aan de onbarmhartige overval van de dood waarbij hij degene die we liefhebben rooft, of het nu plotseling gebeurt of dat het, om zo te zeggen, een zaak van een langdurige, langzame verduistering is.

Elisabeth, die aanvankelijk versteld had gestaan van haar vreugde om de nieuwe liefde, zou opnieuw weduwe worden. Opnieuw de dood. Maar het weduwschap zou voor haar niet bepalend zijn: ze trouwde in 1979 voor een derde keer. Haar leven ontrolde zich, decennium na decennium, tot aan haar eigen dood in 2015.

Haar jonge jaren, zoals beschreven in *Een leven op het altaar*, volgen het spoor van de overgang van een jonge vrouw die grossierde in 'zekerheden' naar de rijpere vrouw die, veel te vaak, te maken kreeg met onzekerheden en het onbekende. Eenmaal uitgegroeid tot een vrouw 'in volle wasdom' begreep Elisabeth Elliot in toenemende

mate hoeveel ze níét begreep. Ze was van een paar dingen zeker: het goede en heilige wezen van God, Zijn verzoenende liefde en Zijn genadige trouw. Ze zocht haar ijkpunt verder dan haar eigen ervaringen en dacht onophoudelijk diep na over wat ze het ‘ondoordringbare geheimenis’ noemde, het samenspel tussen de wil van God en de keuzes die mensen maken.

Dat wonderlijke ‘geheimenis’ heeft het volgende deel van haar verbazingwekkende levensverhaal bepaald.